

Dorota Foszczyńska

Wymagania edukacyjne z podstaw przedsiębiorczości (zakres podstawowy)

KLASA I – II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

Wymagania opracowano na podstawie

Programu nauczania podstaw przedsiębiorczości dla liceum

*ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Kształcenie ogólne w
zakresie podstawowym* autorstwa Zbigniewa Makiety i Tomasza Rachwała.

Wydawnictwo Nowa Era

Numer w zestawie MENiS: **DKOS-4015-76/02**

L. P.	Dział programu	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Uwagi do realizacji
I.	Istota funkcjonowania gospodarki rynkowej.	<p>Opisz cechy człowieka przedsiębiorczego.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: popyt, podaż, prywatyzacja, restrykturyzacja, demonopolizacja.</p> <p>Wymień podstawowe mierniki makroekonomiczne.</p> <p>Wymień podstawowe podmioty w gospodarce rynkowej.</p> <p>Przedstaw źródła dochodów i kierunki wydatków w gospodarstwie domowym.</p> <p>Wyjaśnij mechanizm funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych.</p> <p>Przeanalizuj strukturę dochodów i wydatków</p>	<p>Wyjaśnij pojęcie przedsiębiorczości.</p> <p>Scharakteryzuj przemiany gospodarcze w Polsce oraz ich skutki.</p> <p>Wymień podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: PKB, produkcja globalna, stopa bezrobocia, wzrost gospodarczy, spożycie</p> <p>Omów funkcje banku centralnego i banków komercyjnych.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: budżet domowy,</p>	<p>Dokonaj hierarchizacji cech człowieka przedsiębiorczego</p> <p>Porównaj gospodarkę rynkową i centralnie sterowaną.</p> <p>Scharakteryzuj podstawowe mierniki makroekonomiczne.</p> <p>Określ znaczenie i funkcje podstawowych podmiotów w gospodarce rynkowej.</p> <p>Sklasyfikuj przedsiębiorstwa według znanych ci kryteriów</p>	<p>Wyjaśnij znaczenie przedsiębiorczych postaw dla funkcjonowania gospodarki.</p> <p>Opisz instytucje powstałe w okresie przemian gospodarczych w Polsce.</p> <p>Przedstaw kierunki restrukturyzacji przedsiębiorstw w okresie przemian gospodarczych.</p> <p>Wyjaśnij, jakie czynniki mają wpływ na wysokość PKB.</p> <p>Opisz zasady funkcjonowania kas oszczędnościowo - pożyczkowych.</p> <p>Zinterpretuj tabele z notowaniami</p>	

		<p>swojej rodziny.</p> <p>Przedstaw źródła dochodów i kierunki wydatków budżetu państwa i samorządu terytorialnego.</p> <p>Omów zasady konstruowania budżetu państwa.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: budżet państwa, deficyt budżetowy, dług publiczny, samorząd terytorialny, decentralizacja.</p> <p>Wymień podstawowe źródła informacji gospodarczej.</p>	<p>dochód zysk, spółdzielnia, spółka.</p> <p>Opisz pracę maklera giełdowego.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: rynek kapitałowy, akcja, obligacja, weksel, ceduła.</p> <p>Ustal źródła potencjalnych oszczędności w budżecie domowym.</p>	<p>Wyszukaj w internecie notowania i komunikaty spółek.</p> <p>Oceń zdolność rodziny do zaciągania kredytów</p> <p>Interpretuje założenia budżetu państwa na podstawie internetowych danych Ministerstwa Finansów.</p> <p>Wyszukaj w internecie informacje gospodarcze.</p>	<p>giełdowymi.</p> <p>Wyjaśnij podstawowe sposoby lokowania oszczędności</p> <p>Uzasadnij konieczność decentralizacji finansów publicznych.</p> <p>Analizuj sprawozdania statystyczne przedsiębiorstw.</p>	
II.	Komunikacja interpersonalna.	<p>Rozróżnij komunikację werbalną i niewerbalną.</p> <p>Wymień rodzaje wypowiedzi i formy komunikacji niewerbalnej.</p> <p>Wyjaśnij, na czym</p>	<p>Wymień najważniejsze cechy przekazu werbalnego.</p> <p>Rozróżnij postawy asertywne, agresywne i bierno..</p> <p>Wyjaśnij pojęcia:</p>	<p>Opisz bariery komunikacji międzyludzkiej.</p> <p>Oceń własne predyspozycje względem dalszej kariery zawodowej.</p> <p>Przedstaw przykłady,</p>	<p>Określ znaczenie komunikacji niewerbalnej.</p> <p>Zaprojektuj asertywne reakcje w wybranych sytuacjach</p> <p>Zaprojektuj sposoby</p>	

	<p>polega postawa asertywna.</p> <p>Zanalizuj mocne i słabe strony własnej osobowości</p> <p>Wymień wady i zalety pracy zespołowej.</p> <p>Wyjaśnij znaczenie pracy zespołowej i rolę lidera.</p> <p>Przedstaw metody rozwiązywania konfliktów</p> <p>Wymień podstawowe zasady niedopuszczania do konfliktów.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: perswazja, manipulacja, kompromis.</p> <p>Opisz podstawowe zasady prowadzenia negocjacji</p>	<p>egoizm, konformizm.</p> <p>Przedstaw błędy negocjacyjne</p> <p>Opisz sytuacje stresowe u osoby prowadzącej własną firmę.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: wartość, własność, wolność, sprawiedliwość, odpowiedzialność.</p> <p>Przedstaw znaczenie w/w zjawisk w życiu gospodarczym.</p> <p>Przedstaw fizyczne i psychiczne skutki stresu</p> <p>Rozróżnij cechy i zachowanie „twardego” i miękkiego ” negocjatora.</p>	<p>w których praca zespołowa jest niepożądana.</p> <p>Wymień podstawowe błędy prowadzące do nasilenia konfliktów.</p> <p>Wymień sposoby radzenia sobie ze stresem</p> <p>Przedstaw przykłady zachowań etycznych i nieetycznych w domu, szkole, pracy - w życiu codziennym.</p> <p>Rozróżnij postawę etyczną i nieetyczną.</p>	<p>pokonywania barier w pracy zespołowej.</p> <p>Zastosuj na wybranym przykładzie jedną z metod rozwiązywania konfliktów.</p> <p>Zaprojektuj typową sytuację negocjacyjną i zastosuj wybraną metodę.</p> <p>Zaprojektuj sytuację stresową i zastosuj jedną z metod zaradczych.</p> <p>Zanalizuj specyficzne reguły etyczne wybranych zawodów(stanowisk).</p>	
--	---	--	---	---	--

III.	Praca	<p>Przedstaw funkcje pracy</p> <p>Oceń metody przeciwdziałania bezrobociu.</p> <p>Wymień warunki zwiększające prawdopodobieństwo zostania bezrobotnym</p> <p>Opisz plan własnego rozwoju zawodowego.</p> <p>Wymień miejsca, w których można szukać pracy</p> <p>Napisz życiorys (CV) i list motywacyjny w odpowiedzi na konkretną ofertę.</p> <p>Wyjaśnij zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej.</p> <p>Wymień listę rzeczy, które należy zabrać na rozmowę kwalifikacyjną.</p>	<p>Wyjaśnij rolę pracy w gospodarce..</p> <p>Wyjaśnij funkcjonowanie prawa popytu i podaży na rynku pracy.</p> <p>Przedstaw strukturę przestrzenną bezrobocia w Polsce.</p> <p>Określ, formy pomocy oferowane przez agencje pośrednictwa pracy.</p> <p>Zanalizuj pytania, które mogą być zadane w czasie rozmowy kwalifikacyjnej.</p> <p>Zinterpretuj podstawowe zapisy kodeksu pracy.</p> <p>Wymień warunki, jakie musi spełnić dobrze</p>	<p>Charakteryzuje prace jako wartość.</p> <p>Analizuje strukturę lokalnego rynku pracy.</p> <p>Określ gdzie i w jakich instytucjach należy szukać pomocy w przypadku zostania bezrobotnym</p> <p>Zaprojektuj własne ogłoszenie prasowe o poszukiwaniu pracy.</p> <p>Wskaż typowe błędy w życiorysach i listach motywacyjnych</p> <p>Zaprojektuj dokumenty w zależności od charakteru pracy i stanowiska.</p> <p>Zaplanuj odpowiedzi na potencjalne</p>	<p>Analizuj przyczyny nierównowagi na rynku pracy (krajowym i lokalnym).</p> <p>Wymień podstawowe czynniki kształtujące stopę bezrobocia</p> <p>Zaprojektuj przebieg rozmowy telefonicznej (symulacyjnej) z potencjalnym pracodawcą.</p> <p>Zastosuj komputer i internet do komunikacji z pracodawcą.</p> <p>Zaprojektuj przykładową rozmowę kwalifikacyjną występując w roli pracodawcy i pracownika.</p> <p>Przedstaw sposoby analizowania ofert pracy.</p>	

		<p>Rozróżnij podstawowe typy umów o pracę.</p> <p>Omów sposoby rozwiązania umów o pracę.</p> <p>Wymień podstawowe prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy</p> <p>Wymień podstawowe zasady przygotowania miejsca pracy dla niepełnosprawnych</p> <p>Wymień funkcje płacy Przedstaw formy wynagradzania</p>	<p>skonstruowana umowa o pracę.</p> <p>Wskaż na korzyści pracodawców z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wymień korzyści wynikające z pracy.</p>	<p>pytania w czasie rozmowy kwalifikacyjnej.</p> <p>Wymień wady i zalety różnych typów umowy o pracę z punktu widzenia pracownika i pracodawcy.</p> <p>Scharakteryzuj inne formy zatrudnienia (umowa o dzieło, umowa-zlecenie).</p> <p>Wymień dodatkowe prawa pracowników młodocianych i kobiet.</p> <p>Wymień warunki, które musi spełnić pracodawca, aby uzyskać status zakładu pracy chronionej.</p> <p>Dokonaj hierarchizacji korzyści wynikających z pracy.</p>	<p>Podaj przykłady sytuacji, w których pracodawca nie może rozwiązać umowy o pracę.</p> <p>Podaj przykłady szczególnego traktowania osób niepełnosprawnych przez pracodawcę</p> <p>Zaprojektuj sytuację negocjacji podwyżki w rozmowie z pracodawcą.</p>	
IV.	Przedsiębiorstwo.	<p>Wyjaśnij znaczenie zysku jako podstawowego celu działalności gospodarczej.</p> <p>Wymień znane ci typy</p>	<p>Wyjaśnij zależność między zyskiem a ryzykiem.</p> <p>Scharakteryzuj rodzaje działalności gospodarczej.</p>	<p>Wymień fazy rozwoju gospodarczego opierając się na wybranych przykładach państw</p> <p>Rozróżnij spółki</p>	<p>Omów definicję przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy na podstawie prawa działalności gospodarczej.</p> <p>Wymień wady i zalety</p>	

	<p>spółek. Scharakteryzuj najbardziej popularne spółki (S.C., spółka jawna, z o.o., S.A.).</p> <p>Wymień podstawowe zasady sporządzania biznesplanu</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: marketing, dumping, sponsoring, merchandising.</p> <p>Określ cele marketingu.</p> <p>Wymień zasady doboru pracowników.</p> <p>Wymień formy motywowania pracowników.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: wadium, amortyzacja, inwentaryzacja.</p> <p>Określ zasady wypełniania księgi przychodów i rozchodów</p>	<p>Wyjaśnij pojęcia: dywidenda, holding, korporacja, koncern, monopol.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: nisz rynkowa, potencjalny rynek, lokalizacja, joint - venture.</p> <p>Wyjaśnij znaczenie skrótów: NIP, REGON.</p> <p>Wyjaśnij znaczenie marki firmy lub produktu.</p> <p>Wymień zasady prowadzenia polityki cenowej.</p> <p>Omów sposoby reklamowania towarów i usług.</p> <p>Oceń wydajność pracy.</p> <p>Rozróżnij style kierowania.</p>	<p>osobowe i kapitałowe.</p> <p>Wyjaśnij funkcje Zarządu, Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia.</p> <p>Opracuj prosty biznesplan.</p> <p>Wyjaśnij jak rozpoznać rynek i gdzie ulokować firmę.</p> <p>Wymień źródła finansowania firmy i klasyfikuj koszty</p> <p>Wymień podstawowe zasady tworzenia strategii marketingowej.</p> <p>Zaprojektuj logo firmy zgodnie z poznanymi zasadami</p> <p>Zaplanuj rekrutację pracowników w warunkach symulacyjnych. Określ zasady</p>	<p>prowadzenia działalności gospodarczej jako jednoosobowy przedsiębiorca.</p> <p>Zarejestruj firmę w najprostszym wariantcie (jednoosobowy przedsiębiorca)</p> <p>Wyjaśnij na czym polegają działania public relations.</p> <p>Opracuj symulację obsługi klienta w wybranej sytuacji.</p> <p>Zaprojektuj pracę zespołu - rozdziel stanowiska kompetencje, zadania i czas pracy.</p> <p>Określ wady i zalety stylów kierowania.</p> <p>Wystaw (wypełnij) fakturę VAT Określ zasady</p>	
--	---	--	---	--	--

			<p>Wyjaśnij znaczenie zarządzania dokumentacją firmy.</p> <p>Wymień zasady prowadzenia ewidencji sprzedaży dla podatku zryczałtowanego.</p>	<p>zarządzania dokumentacją firmy</p> <p>Opracuj listę płac.</p> <p>Wymień zasady prowadzenia ewidencji zakupów i sprzedaży dla podatku VAT</p>	<p>prowadzenia ewidencji przebiegu pojazdu.</p>	
V.	Pieniądz i bankowość.	<p>Wyjaśnij pojęcia: bohater, aprecjacja, deprecjacja, dewaluacja, denominacja, tezauryzacja, emitent, inwestycja, kapitał, realna stopa procentowa, siła nabywcza.</p> <p>Wymień funkcje banku centralnego i RPP.</p> <p>Wymień funkcje banków komercyjnych.</p> <p>Wymień etapy postępowania przy braniu kredytu.</p>	<p>Omów krótko historię pieniądza.</p> <p>Przedstaw funkcje pieniądza</p> <p>Wyjaśnij, na czym polega inflacja podając jej skutki.</p> <p>Podaj nazwy i najbliższe siedziby kilku banków komercyjnych.</p> <p>Scharakteryzuj rodzaje kredytów.</p> <p>Wyjaśnij zasadę działania zastawu bankowego i</p>	<p>Wskaż zabezpieczenia banknotów (złotowych i euro).</p> <p>Przedstaw wpływ banku centralnego i RPP na sytuację finansową kraju.</p> <p>Scharakteryzuj funkcje banków komercyjnych.</p> <p>Wyjaśnij, na czym polega bankowość elektroniczna..</p> <p>Porównaj ofertę banków w zakresie wybranego kredytu. Określ rodzaje</p>	<p>Omów konsekwencje wprowadzenia euro.</p> <p>Wyjaśnij znaczenie stabilizacji finansowej państwa dla funkcjonowania firm i dla całej gospodarki.</p> <p>Przedstaw adresy kilku banków elektronicznych charakteryzując stosowane przez nie zabezpieczenia.</p> <p>Wypełnij wniosek kredytowy (w warunkach symulacyjnych).</p>	

		<p>Wyjaśnij pojęcia: debet, limit kredytowy.</p> <p>Wyjaśnij pojęcia: prowizja, asy gnata, homebanking, PIN.</p>	<p>hipoteki.</p> <p>Opisz główne elementy umowy rachunku i lokaty.</p> <p>Przedstaw zasady posługiwania się czekiem i kartą płatniczą .</p> <p>Wymień pozbankowe instytucje finansowe.</p>	<p>zabezpieczeń kredytu</p> <p>Porównaj ofertę banków w zakresie prowadzenia rachunków osobistych.</p> <p>Wyjaśnij jak założyć rachunek bankowy (także w internecie).</p> <p>Wyjaśnij zasady funkcjonowania domów maklerskich.</p>	<p>Rozróżnij rodzaje kart płatniczych.</p> <p>Oblicz wielkość odsetek od założonej lokaty.</p> <p>Przedstaw rodzaje i zasady funkcjonowania funduszy inwestycyjnych..</p>	
VI.	Podatki i ubezpieczenia.	<p>Wyjaśnij pojęcia: podatnik, płatnik, przedmiot opodatkowania, podstawa opodatkowania, stawka podatkowa.</p> <p>Wyjaśnij mechanizm funkcjonowania podatku VAT.</p> <p>Wyjaśnij mechanizm funkcjonowania podatku dochodowego</p>	<p>Omów rodzaje podatków</p> <p>Wyjaśnij funkcje podatku akcyzowego.</p> <p>Omów inne formy opodatkowania (na ogólnych zasadach, ryczałtowy, karta podatkowa).</p> <p>Wskaż ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych.</p>	<p>Przedstaw funkcje podatków.</p> <p>Przedstaw różnicę między stawką 0 a zwolnieniem od podatku.</p> <p>Podaj przykłady ulg podatkowych dla firm.</p> <p>Opisz zasady wypełniania rocznego zeznania podatkowego.</p>	<p>Wyjaśnij sens płacenia podatków oraz ich znaczenie.</p> <p>Oblicz podatek od ceny brutto i netto (różne stawki podatkowe)</p> <p>Wypełnij deklarację PIT - 5.</p> <p>Wyjaśnij zasady wspólnego opodatkowania małżonków uwzględniając</p>	

		<p>od osób prawnych.</p> <p>Wyjaśnij mechanizm funkcjonowania podatku dochodowego od osób fizycznych.</p> <p>Wymień stawki tego podatku.</p> <p>Wymień rodzaje ubezpieczeń.</p> <p>Wyjaśnij na co przeznaczane są składki na poszczególne rodzaje ubezpieczeń.</p> <p>Zakwalifikuj różne typy ubezpieczeń do majątkowych lub osobowych.</p> <p>Wymień przykłady obowiązkowych ubezpieczeń majątkowych i osobowych.</p>	<p>Zaprezentuj konsekwencje nie wywiązywania się z obowiązków podatkowych.</p> <p>Wyjaśnij kto finansuje poszczególne składki na ubezpieczenia społeczne.</p> <p>Wymień nazwy kilku OFE.</p> <p>Wyjaśnij zasady tzw. Ogólnych warunków ubezpieczenia.</p>	<p>Rozróżnij ulgi od przychodu i od dochodu.</p> <p>Wymień podstawowe deklaracje ZUS.</p> <p>Porównaj oferty wybranych ubezpieczeń (OC i AC samochodu, polisa na życie, ubezpieczenie mieszkania/domu).</p>	<p>korzyści.</p> <p>Oblicz składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od danej pensji.</p> <p>Wyjaśnij kiedy należy przystąpić do OFE.</p> <p>Przeprowadź proces uzyskiwania odszkodowania (np. po wypadku drogowym).</p> <p>Wyjaśnij rolę Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.</p>	
--	--	--	---	---	--	--

VII.	Współpraca międzynarodowa.	<p>Opisz położenie Polski w Europie z punktu widzenia geopolityki.</p> <p>Wymień kraje należące do UE, w tym kraje strefy euro.</p> <p>Wymień korzyści i szanse Polski wynikające z integracji z Unią Europejską</p> <p>Wymień najważniejsze organizacje międzynarodowe, do których należy Polska.</p> <p>Określ znaczenie współpracy międzynarodowej. Wyjaśnij pojęcie: globalizacja.</p>	<p>Wyjaśnij pojęcia: pomostowość, tranzytowość.</p> <p>Wyjaśnij podstawowe zasady funkcjonowania UE.</p> <p>Przedstaw skutki nie włączenia Polski do UE.</p> <p>Scharakteryzuj uwarunkowania pomyślnego rozwoju Polski.</p> <p>Przedstaw tendencje w handlu zagranicznym Polski.</p> <p>Wyjaśnij pojęcie: euroregion.</p>	<p>Wskaż korzyści i zagrożenia wynikające z geopolitycznego położenia Polski.</p> <p>Wymień prawa i obowiązki Polski jako członka wybranej organizacji.</p> <p>Wymień cele współpracy euroregionalnej.</p> <p>Rozróżnij pozytywne i negatywne skutki globalizacji</p>	<p>Wskaż na mapie najważniejsze siedziby instytucji europejskich.</p> <p>Wymień koszty dostosowawcze i ewentualne zagrożenia wynikające z procesu integracji.</p> <p>Porównaj poziom rozwoju społeczno - gospodarczego Polski z rozwojem innych krajów (według wybranych wskaźników).</p>	
------	----------------------------	--	---	---	---	--

Opracowanie:
Dorota Foszczyńska